

Heerlen

Gemeente Heerlen

Geleenstraat 25
6400 AA Heerlen

Datum
9 november 2023

Onderwerp
Selectiebesluit archeologie Geonius Archeologische Rapporten 488: Archeologisch bureauonderzoek en IVO-O verkennende fase d.m.v. boringen Slakhorst te Hoensbroek, gemeente Heerlen.

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlage(n)

Domein Economie - Team
Beleid Economie

Telefoonnummer

Geachte heer [REDACTED]

In opdracht van de gemeente Heerlen heeft Geonius Archeologie in maart-april 2023 een archeologisch bureauonderzoek en IVO-O verkennende fase door middel van boringen uitgevoerd voor het plangebied Slakhorst te Hoensbroek, gemeente Heerlen. Aanleiding voor het uitvoeren van het onderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning ten behoeve van de herinrichting van de wijk, waaronder sloop, nieuwbouw en de aanleg van wadi's.

Het vooronderzoek bestaat uit een archeologisch bureauonderzoek en een verkennend archeologisch booronderzoek. De vraagstelling van dit onderzoek richt zich op het vaststellen van de archeologische verwachting en de bepaling in hoeverre de voorgenomen ingrepen in het kader van de planvorming effect hebben op eventuele archeologische resten in het gebied.

Uit het bureauonderzoek komt naar voor dat het plangebied zich op een relatief laaggelegen lösswand bevindt op het terras van Sint Geertruid 2, ten noorden van het beekdal van de Caumerbeek. Binnen het plangebied is vermoedelijk colluvium aanwezig vanwege de ligging van het plangebied aan een hellingvoet. Naar verwachting hebben zich binnen het plangebied ooivaaggronden ontwikkeld in zandige leem. In het verleden was het plangebied in gebruik als hooi- en weiland en een enkel perceel werd gebruikt voor het verzamelen van hakhout. In het zuidwestelijke deel van het plangebied liep de Molenbeek, een gegraven zijtak van de Caumerbeek/Auvermoer waarop het rad van de Drakenmolen (ca. 1360) liep, en een afwateringkanaal. De huidige bebouwing in het plangebied werd in het eerste kwart van de 20e eeuw gerealiseerd om mijnbouwers te huisvesten. Ter plaatse van de bebouwing zullen verstoringen van minstens 1,0 m -mv voorkomen en plaatselijk (kelders) zullen deze tot 2,1 m -mv reiken.

Het plangebied lijkt in het verleden te nat te zijn geweest voor bewoning en de eerste bewoningssporen in de directe omgeving van het plangebied zijn bekend uit de (Late) Middeleeuwen. Het plangebied zelf valt echter buiten de historische kernen van

Hoensbroek/Overbroek en bleef voor zover achterhaald kan worden onbebouwd tot het eerste kwart van de 20e eeuw. Tussen 1913-1922 werd in het plangebied de mijnbouwkolonie Slakhorst gerealiseerd, waarvan de bebouwing tot op heden in het plangebied behouden is. Het zuidwestelijke deel van het plangebied valt binnen de gradiëntzone rondom de Caumerbeek, echter zullen eventueel aanwezige archeologische resten van jager-verzamelaars hier vermoedelijk deels vergraven zijn door de aanleg van de Molenbeek en een afwateringskanaal in de Late Middeleeuwen.

Op basis van bovenstaande bevindingen geldt voor het plangebied een lage verwachting voor resten van bewoning en begraving uit alle perioden. Enkel voor het zuidwestelijke deel van het plangebied (buiten de gegraven lopen die hier gedurende de Late Middeleeuwen-Nieuwe tijd aanwezig zijn geweest) geldt een middelhoge verwachting voor resten van jagerverzamelaars. Voor de perioden Neolithicum tot en met de Nieuwe tijd kan de aanwezigheid van eventuele *offsite* sporen of vondsten gerelateerd aan natte contexten in het plangebied niet worden uitgesloten.

Ter aanvulling en toetsing van de gespecificeerde archeologische verwachting zijn in het plangebied verkennende boringen uitgevoerd. Hieruit blijkt dat in het plangebied alluviale afzettingen voorkomen, het betreffen poldervaaggronden, ontwikkeld in zandige klei en leem. In het merendeel van de boringen bleek de bodem verstoord te zijn tot dieptes variërend tussen 70-170 cm -mv. In acht boringen werd onder een opgebracht pakket grond op een diepte variërend tussen 50-120 cm -mv een begraven bouwvoor (Apb-horizont) waargenomen. Het booronderzoek heeft aangetoond dat de bodem in het plangebied gevormd is onder zeer natte omstandigheden, waardoor resten van bewoning en begraving niet binnen het plangebied verwacht worden. Ter plaatse van de geplande wadi's kunnen wel nog *off-site* sporen of archeologische resten gerelateerd aan natte contexten aanwezig zijn.

Selectiebesluit:

Op basis van de hierboven gepresenteerde conclusies adviseert Geonius om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren binnen het plangebied, met uitzondering van de aan te leggen wadi's (zie bijlage 1, rapport Geonius). Hier wordt vervolgonderzoek in de vorm van een Inventariserend Veldonderzoek door middel van Proefsleuven – variant archeologische begeleiding aanbevolen.

De gemeente Heerlen kan instemmen met het advies van Geonius om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen ter plekke van de beoogde nieuwbouw. Ter plekke van de wadi's kan het gebied niet vrijgegeven worden, hier dient archeologisch vervolgonderzoek uitgevoerd te worden.

In aanvulling hierop geldt:

- Er geldt te allen tijden een meldingsplicht bij het aantreffen van archeologische resten.
- Zolang terreinen een (te verwachte) archeologische waarde hebben en deze terreinen nog niet volledig zijn onderzocht (definitief vrijgegeven), dienen deze planologisch beschermd te blijven door middel van een dubbelbestemming 'Waarde-archeologie' in het betreffende bestemmingsplan.

Bovenstaande uitgangspunten zullen als voorwaarden worden opgenomen in de omgevingsvergunning.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Heerlen,
namens dezen,



Directeur Stad

Deze brief is geautomatiseerd aangemaakt en daarom niet ondertekend.